

بررسی تأثیر دوره‌ی کارآموزی روانپزشکی بر نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به تخصص روانپزشکی

فروغ ریاحی^۱، سکینه ایزدی مزیدی^۲، نیلوفر خواجه‌الدین^{۱*}، محمد صالحی ویسی^۳

چکیده

زمینه: کیفیت کارآموزی روانپزشکی ممکن است تأثیر مهمی را بر نگرش دانشجویان نسبت به روانپزشکی داشته باشد. در پژوهش حاضر هدف بررسی تأثیر افراد درگیر در آموزش دوره روانپزشکی بر نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به روانپزشکی بود.

روش: ۱۰۳ نفر از دانشجویان دانشکده‌ی پزشکی جندی‌شاپور اهواز که از بهار ۸۷ تا بهار ۸۹ وارد دوره‌ی روانپزشکی شدند، مورد مطالعه قرار گرفتند. شرکت‌کنندگان پرسش‌نامه دموگرافیک و پرسش‌نامه نگرش نسبت به روانپزشکی را تکمیل کردند. داده‌ها با استفاده از آماره‌های توصیفی و همبستگی پیرسون و کندال مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته‌ی روانپزشکی، نگرش نسبت به روانپزشکی و نگرش نسبت به هر یک از مؤلفه‌های دوره آموزشی، پس از گذراندن کارآموزی روانپزشکی ارتقاء یافت. همبستگی مثبت معناداری بین مؤلفه‌های داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده، مراجعه شخصی به روانپزشک با نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب ($p=0/03$) و با میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته روانپزشکی ($p=0/04$) وجود داشت. بین نگرش نسبت به روانپزشکی و میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته روانپزشکی نیز همبستگی مثبت و معناداری در سطح $p=0/02$ وجود داشت. بین مؤلفه‌های دانشجویان پزشکی، اتندینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی، دستیاران سایر رشته‌های تخصصی و آشنایی نزدیک با یک روانپزشک با نگرش به دوره‌ی آموزشی روانپزشکی در دوره‌ی طب همبستگی منفی وجود داشت که در سطح $p < 0/05$ معناداری بود.

نتیجه‌گیری: دوره کارآموزی روانپزشکی نگرش دانشجویان را به سمت یک نگرش واقع-بینانه‌تر تغییر می‌دهد، به علاوه باعث افزایش در تعداد دانشجویانی می‌گردد که تمایل دارند روانپزشکی را به عنوان یک رشته انتخاب کنند.

واژگان کلیدی: دوره آموزشی، کارآموزی روانپزشکی، نگرش نسبت به روانپزشکی

۱-استادیار گروه روانپزشکی، گروه روان-پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.
تلفن و پست الکترونیک: ۰۹۱۶۱۱۱۲۳۳۶
Riahi13@gmail.com
تلفن و پست الکترونیک: ۰۹۱۲۷۰۹۸۵۳۹
Khajeddinn@gmail.com

۲-کارشناسی‌ارشد روان‌شناسی بالینی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران.
تلفن و پست الکترونیک: ۰۹۱۷۱۳۴۶۰۴۰
s.izadi.m@gmail.com

۳- مربی گروه آمار و ریاضیات، دانشکده علوم پایه، دانشگاه صنعتی بهبهان.
تلفن و پست الکترونیک: ۰۹۱۶۳۷۱۰۵۳۴
salehivaysi@gmail.com

* نویسنده مسؤول:

نیلوفر خواجه‌الدین؛ ایران، اهواز، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، دانشکده‌ی پزشکی، گروه روان‌پزشکی.
گروه روان‌شناسی بالینی.
تلفن: ۰۹۱۲۷۰۹۸۵۳۹
Khajeddinn@gmail.com

مقدمه

اصلاح نگرش‌های منفی آن‌ها فراهم آورد (۶). پسخوراندهایی که دانشجویان درباره فضای آموزشی، تجهیزات و افراد درگیر در آموزش می‌دهند، می‌تواند برای تقویت سیستم آموزشی و به کارگیری دیگر شیوه‌های آموزش (در صورت لزوم) مورد استفاده قرار گیرد (۷). بعضی از مطالعات نشان داده‌اند که دوره روانپزشکی باعث ارتقای نگرش مثبت نسبت به روانپزشکی می‌گردد.

در یک مطالعه‌ی ایرانی، تأثیر دوره روانپزشکی بر نگرش دانشجویان سال پنجم پزشکی نسبت به روانپزشکی و میزان تمایلشان به انتخاب این رشته به عنوان یک حرفه، بررسی شد. نتایج این مطالعه نشان داد که پس از طی این دوره، نگرش دانشجویان نسبت به روانپزشکی بهتر شد و تمایل دانشجویان به ادامه تحصیل در این رشته افزایش یافت (۱). در مطالعه دیگری، محققان دریافتند که پس از گذراندن این دوره، نگرش دانشجویان به روانپزشکی بهبود یافته و تمایلشان به سمت روانپزشکی به عنوان حرفه افزایش یافته است (۸). هم‌راستا با نتایج مذکور، پژوهشی در اسپانیا نیز نشان داد که پس از گذراندن دوره روانپزشکی، عقاید دانشجویان واقع‌بینانه‌تر شده و به دنبال این تغییر در نگرش، تعداد دانشجویانی که تمایل به انتخاب روانپزشکی، به عنوان حرفه آینده، دارند افزایش یافت (۳).

در این پژوهش هدف بررسی تأثیر افراد درگیر در آموزش دوره روانپزشکی بر نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز نسبت به روانپزشکی بود.

روش

جامعه در دسترس شامل کلیه دانشجویان دانشکده‌ی پزشکی جندی‌شاپور اهواز بود که از بهار ۸۷ تا بهار ۸۹ وارد دوره‌ی کارآموزی روانپزشکی شدند و نمونه‌ی آماری شامل ۱۰۳ نفر از این دانشجویان بود که به شیوه‌ی در دسترس وارد مطالعه شدند. تنها ملاک انتخاب این بود که دانشجویان، دوره‌ی کارآموزی

بسیاری از بیماران آشفته، از لحاظ هیجانی، به پزشکان غیر روانپزشک مراجعه می‌کنند (۱) و بسیاری از بیماری‌ها که جسمانی تلقی می‌شوند تحت تأثیر عوامل روان‌شناختی قرار دارند (۲). نگرش مثبت نسبت به روانپزشکی، پزشکان دارای هر تخصص را قادر می‌سازد که به نیازهای روان‌شناختی بیماران پاسخگو باشند (۱). با این وجود بسیاری از محققان در کشورهای مختلف شاهد نگرش منفی نسبت به روانپزشکی یا نقش روانپزشکان بوده‌اند و در بعضی از کشورها تعداد کمی از دانشجویان، روانپزشکی را به عنوان حرفه آینده‌شان انتخاب می‌کنند (۳).

نگرش منفی، گاهی ناشی از یک دانش ناکافی و نادرست است. مثلاً دانشجویان، درمان‌های روانپزشکی را نسبت به دیگر تخصص‌ها، دارای تأثیر کمتری می‌دانند. در حالی که شواهد قوی و کافی نشان می‌دهد که درمان‌های روانپزشکی در کل، برابر یا فراتر از درمان‌های معمول در دیگر تخصص‌ها هستند و بیماری‌های دشوار (از لحاظ درمان) در همه رشته‌های پزشکی وجود دارند. نگرش منفی دیگری که می‌توان نام برد این است که روانپزشکی به سرعت پیش می‌رود و نسبت به بقیه تخصص‌ها، آینده روشن و جالبی ندارد (۴).

این نگرش‌ها در طول آموزش پزشکی قابل اصلاح است. شواهد نشان می‌دهد که نگرش نسبت به هر تخصصی می‌تواند در نتیجه یک ارائه‌ی ماهرانه و علاقه‌مندانه بهبود یابد و نگرش‌های منفی نسبت به روانپزشکی، می‌تواند به طور ویژه در دوره‌های بالینی و غیربالینی روانپزشکی هدف قرار گیرد (۵).

دوره کارآموزی روانپزشکی موقعیتی است که هویت بالینی بسیاری از پزشکان را شکل می‌دهد و مدرسان، این دوره را فرصتی برای آموزش درباره بیماری‌ها و درمان آن‌ها، تقویت استانداردهای حرفه‌ای و انتخاب گرایش تخصصی دانشجویان می‌دانند. این دوره‌ی می‌تواند کلیشه‌های منفی درباره روانپزشکی را در دانشجویان پزشکی تغییر دهد و فرصت مهمی را برای

نتایج

میانگین سنی شرکت کنندگان $(1/18 \pm 25/11)$ و طیف سنی آن-ها ۲۳-۲۹ بود. ۳۱ درصد مرد و ۶۹ درصد از آن‌ها زن بودند. ۱۹/۵ درصد از شرکت کنندگان خود را متأهل و ۸۰/۵ مجرد گزارش دادند. ۴۷ درصد از آن‌ها اهل تهران، ۶۴ درصد اهل مراکز استان‌ها، ۳۰/۲ اهل شهرستان‌ها و ۱/۲ اهل روستا بودند. میانگین نمرات آزمودنی‌ها در هر یک از متغیرهای میزان علاقه-مندی به انتخاب روانپزشکی، نگرش نسبت به روانپزشکی، نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی قبل و بعد از گذراندن دوره روانپزشکی به ترتیب در نمودار ۱ نشان داده شده است.

همان‌طور که نمودار یک نشان می‌دهد، میانگین نمره آزمودنی‌ها در متغیر میزان علاقه‌مندی به روانپزشکی به عنوان یک تخصص بالینی قبل از گذراندن دوره کارآموزی روانپزشکی و پس از آن به ترتیب برابر است با ۳/۸۴ و ۴/۸۴، در متغیر نگرش نسبت به روانپزشکی ۲/۴۲ و ۲/۷۹ و در متغیر نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی برابر با ۲/۸۶ و ۳/۲۲ می‌باشد. بنابراین این دوره باعث ارتقای علاقه‌مندی و نگرش آزمودنی‌ها در هر یک از متغیرهای فوق شده است.

فراوانی و درصد فراوانی آزمودنی‌ها در متغیرهای میزان علاقه‌مندی به روانپزشکی به عنوان یک تخصص بالینی، نگرش نسبت به روانپزشکی، نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی پس از گذراندن دوره کارآموزی روانپزشکی در جدول ۱ نشان داده شده است.

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌گردد، پس از گذراندن دوره کارآموزی روانپزشکی، از بین آزمودنی‌ها ۵۵ نفر میزان علاقه‌مندی خود را کم و بسیار کم، ۳۰ نفر خنثی و ۱۸ نفر زیاد و بسیار زیاد گزارش دادند. از بین آزمودنی‌ها ۱ نفر، نگرش خود نسبت به روانپزشکی را منفی و بسیار منفی، ۲۵ نفر خنثی و ۷۷ نفر مثبت و بسیار مثبت گزارش دادند.

مندرجات جدول ۱ همچنین نشان می‌دهد که پس از گذراندن دوره کارآموزی روانپزشکی نگرش ۱۲ نفر از

روانپزشکی را هم به صورت عملی و هم تئوری در دانشگاه گذرانده باشند. این دوره‌ی به مدت ۳۰ روز به طول انجامید و شامل ۲۵ سخنرانی تئوری و کارآموزی عملی شامل آموزش ارزیابی و مصاحبه بیماران بستری و سرپایی و همچنین درمان و پی‌گیری آن‌ها بود. تمام کارآموزان روانپزشکی در بدو ورود به بخش روانپزشکی درباره این پژوهش و اهداف آن توجیه می‌شدند و سپس در صورت تمایل، بعد از امضای رضایت‌نامه آگاهانه، پرسش‌نامه‌ها را با یک کد و بدون ذکر نام، تکمیل می‌کردند و در پایان دوره‌ی با ذکر همان کد دوباره پرسش‌نامه را تکمیل می‌کردند. جهت جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های زیر مورد استفاده قرار گرفت:

- پرسش‌نامه دموگرافیک

- پرسش‌نامه سنجش نگرش نسبت به روانپزشکی

پرسش‌نامه سنجش نگرش نسبت به روانپزشکی توسط

نیدمایر، برنستین و براندمل (۲۰۰۶) ساخته شده است و دارای ۶ ماده است. پنج ماده اول روی یک مقیاس ده درجه‌ای لیکرت از ۱ تا ۱۰ درجه‌بندی شده است. و ماده‌ی ششم به صورت بله/خیر است. محتوای ماده‌ها شامل علاقه‌مندی به انتخاب رشته‌ی روانپزشکی به عنوان یک تخصص بالینی، نگرش به روانپزشکی به عنوان یک رشته پزشکی، نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب و عواملی که در نگرششان تأثیر داشته‌اند و سایر تجارب درباره روانپزشکی است (۷). در این پژوهش، پایایی فرم فارسی این پرسش‌نامه از طریق الفای کرونباخ در یک نمونه ۱۰۰ نفری از دانشجویان پزشکی دانشگاه جندی‌شاپور اهواز محاسبه گردید و مقدار ۰/۶۰ به دست آمد. اعتبار صوری این پرسش‌نامه نیز توسط دو نفر از اساتید دانشکده‌ی پزشکی جندی‌شاپور اهواز مورد تأیید قرار گرفت.

داده‌ها با استفاده از آماره‌های توصیفی، همبستگی پیرسون و کندال و با نسخه‌ی ۱۶ نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

مؤلفه‌ی تجربه‌ی روانپزشکی غیر از سخنرانی‌های پزشکی ۲۲ نفر از آزمودنی‌ها تأثیر آن را بسیار کم و کم، ۲۱ نفر خنثی، ۵۵ نفر زیاد و بسیار زیاد گزارش دادند. ۳۵ نفر از افراد داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده، مراجعه شخصی به روانپزشک را بسیار کم تأثیر و کم اثر دانستند، ۱۸ نفر خنثی و ۴۰ نفر دارای تأثیر زیاد و تأثیر بسیار زیاد. ۲۸ نفر از آزمودنی‌ها تأثیر آشنایی نزدیک با یک روانپزشک را کم و بسیار کم، ۱۴ نفر خنثی، ۵۶ نفر زیاد و بسیار زیاد گزارش دادند.

با توجه به این که در این مطالعه‌ی هر یک از مؤلفه‌های برنامه‌ی آموزشی و همچنین هر یک از متغیرهای میزان علاقه-مندی به انتخاب رشته‌ی روانپزشکی، نگرش نسبت به روانپزشکی و نگرش نسبت به دوره‌ی آموزشی روانپزشکی دارای مقیاس رتبه‌ای هستند، بر سنجش همبستگی بین این متغیرها از روش همبستگی کندال استفاده شد که نتایج آن در جدول ۳ گزارش شده است.

همان‌طور که جدول ۳ نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌ی داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده با میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته‌ی روانپزشکی رابطه مثبت معناداری در سطح $p = 0/04$ وجود دارد. بین مؤلفه‌ی دانشجویان پزشکی و نگرش نسبت به روانپزشکی به عنوان یک رشته‌ی پزشکی و بین مؤلفه‌ی دانشجویان پزشکی، اتندینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی و دستیاران سایر رشته‌های تخصصی با نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره‌ی طب همبستگی منفی معناداری در سطح $p < 0/05$ وجود دارد.

بین نگرش به روانپزشکی به عنوان یک رشته‌ی پزشکی و میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته‌ی روانپزشکی نیز همبستگی مثبت معناداری در سطح $p = 0/03$ وجود دارد. بنابراین هر چه نگرش به روانپزشکی به عنوان یک رشته پزشکی مثبت‌تر باشد میزان علاقه‌مندی به انتخاب رشته روانپزشکی نیز بیشتر است. بین بقیه متغیرها همبستگی معناداری یافت نشد.

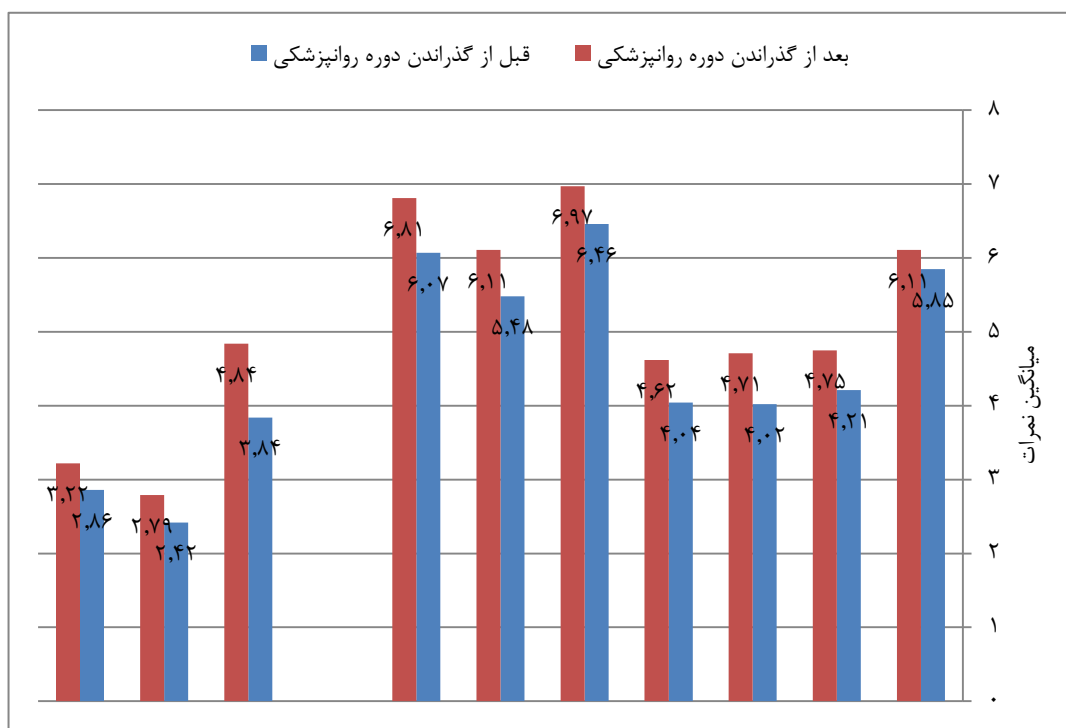
آمودنی‌ها نسبت به این دوره‌ی خنثی و ۹۱ نفر مثبت و بسیار مثبت بود. هیچ یک از آزمودنی‌ها نگرش خود را منفی و بسیار منفی گزارش ندادند.

نمودار ۲ نگرش دانشجویان نسبت به اثربخشی هر یک از مؤلفه‌های دوره‌ی آموزشی در نگرش نسبت به دوره‌ی روانپزشکی را قبل و بعد از گذراندن دوره آموزشی روانپزشکی نشان می‌دهد.

همان‌طور که نمودار نشان می‌دهد که میانگین نمرات آزمودنی‌ها قبل و بعد از گذراندن دوره به ترتیب در هر یک از مؤلفه‌های سخنرانی پزشکی ۵/۸۵ و ۶/۱۱، دانشجویان پزشکی، ۴/۲۱ و ۴/۷۵، اتندینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی، ۴/۰۲ و ۴/۷۱، دستیاران سایر رشته‌های تخصصی ۴/۰۴ و ۴/۶۲، تجربه روانپزشکی غیر از سخنرانی‌های پزشکی ۶/۴۶ و ۶/۹۷، داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده و ۵/۴۸ و ۶/۱۱ تأثیر آشنایی نزدیک با یک روانپزشک ۶/۰۷ و ۶/۸۱ می‌باشد. بنابراین نگرش آزمودنی‌ها پس از تجربه‌ی دوره‌ی روانپزشکی در مورد تأثیر هر یک از مؤلفه‌ها بر نگرش نسبت به دوره‌ی روانپزشکی ارتقاء یافته است.

جدول شماره ۲ فراوانی و درصد فراوانی آزمودنی‌ها در هر یک از مؤلفه‌های دوره‌ی آموزشی را نشان می‌دهد.

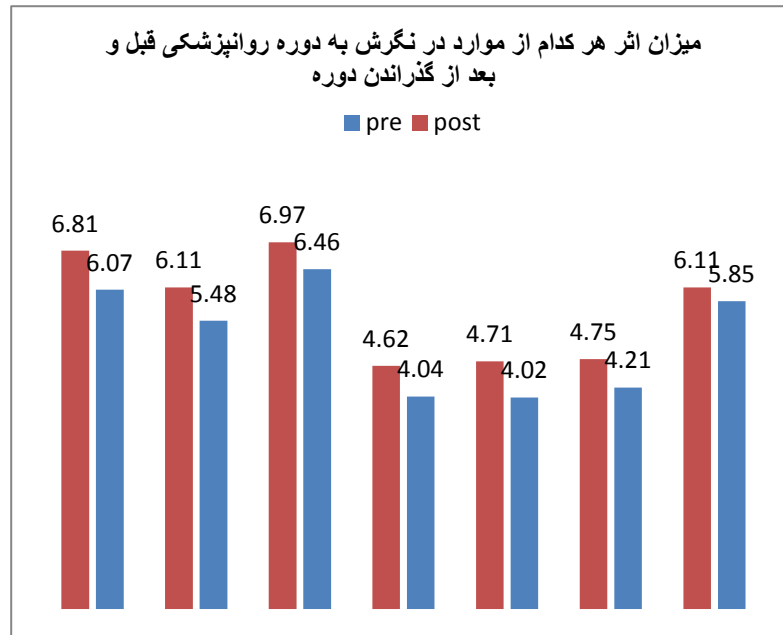
جدول ۲ نشان می‌دهد که از بین آزمودنی‌ها، ۲۹ نفر اثربخشی سخنرانی پزشکی در نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی را کم و بسیار کم، ۲۲ نفر خنثی، ۴۹ نفر زیاد و بسیار زیاد گزارش دادند. ۴۷ نفر نقش دانشجویان پزشکی در نگرش نسبت به دوره را کم و بسیار کم، ۳۲ نفر خنثی و ۲۱ نفر زیاد و بسیار زیاد اعلام کردند. در مؤلفه اتندینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی، تعداد افرادی که تأثیر آن را کم و بسیار کم دانستند ۵۷ نفر، خنثی ۲۶ نفر و زیاد و بسیار زیاد ۱۸ نفر بودند. ۵۸ نفر نقش دستیاران سایر رشته‌های تخصصی را کم و بسیار کم، ۲۲ نفر خنثی و ۲۲ نفر زیاد و بسیار زیاد بیان کردند. در

نمودار ۱: میانگین نمرات آزمودنی‌ها در هر یک از متغیرهای میزان علاقه مندی، نگرش نسبت به روانپزشکی، نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی قبل و بعد از گذراندن دوره روانپزشکی

جدول ۱: فراوانی و درصد فراوانی آزمودنی‌ها در متغیرهای میزان علاقه مندی، نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی و نگرش نسبت به روانپزشکی

درصد	فراوانی		
۵۱/۹	۵۵	کم و بسیار کم	متغیر (میزان علاقه مندی)
۲۸/۳	۳۰	خستگی	
۱۷	۱۸	زیاد و بسیار زیاد	
۱۰۰	۱۰۳	کل	
۰/۹	۱	منفی و بسیار منفی	متغیر (نگرش نسبت به روانپزشکی)
۲۳/۶	۲۵	خستگی	
۷۲/۷	۷۷	مثبت و بسیار مثبت	
۱۰۰	۱۰۳	کل	
۰	۰	منفی و بسیار منفی	متغیر (نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی)
۱۱/۳	۱۲	خستگی	
۸۵/۹	۹۱	مثبت و بسیار مثبت	
۱۰۰	۱۰۳	کل	

نمودار ۲: نگرش دانشجویان در مورد اثربخشی هر یک از مؤلفه‌های دوره آموزشی در نگرش نسبت به دوره روانپزشکی را قبل و بعد از گذراندن دوره آموزشی روانپزشکی

جدول ۲: فراوانی و درصد فراوانی آزمودنی‌ها در نگرش نسبت به اثربخشی هر یک از مؤلفه‌های دوره آموزشی روانپزشکی در نگرش نسبت به دوره روانپزشکی

متغیر	(میزان تأثیر فضای آموزشی در نگرش دانشجویان نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی)	فراوانی	درصد
سخنرانی پزشکی	کم و بسیار کم	۲۹	۲۷/۳
	خستگی	۲۲	۲۰/۷
	زیاد و بسیار زیاد	۴۹	۴۶/۲
دانشجویان پزشکی	کم و بسیار کم	۴۷	۴۴/۳
	خستگی	۳۲	۳۱/۱
	زیاد و بسیار زیاد	۲۱	۱۹/۷
اتندینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی	کم و بسیار کم	۵۷	۵۳/۸
	خستگی	۲۶	۲۴/۴
	زیاد و بسیار زیاد	۱۸	۱۶/۹
دستیاران سایر رشته‌های تخصصی	کم و بسیار کم	۵۰/۸	۵۴/۷
	خستگی	۲۲	۲۰/۷
	زیاد و بسیار زیاد	۲۲	۲۰/۷
تجربه‌های روانپزشکی غیر از سخنرانیهای پزشکی	کم و بسیار کم	۲۲	۲۱/۶
	خستگی	۲۱	۲۰/۴
	زیاد و بسیار زیاد	۵۵	۴۸
داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده، مراجعه شخصی به روانپزشک	کم و بسیار کم	۳۵	۳۳
	خستگی	۱۸	۱۷
	زیاد و بسیار زیاد	۴۰	۳۷/۹
آشنایی نزدیک با یک روانپزشک	کم و بسیار کم	۲۸	۳۴/۴
	خستگی	۱۴	۱۳/۲
	زیاد و بسیار زیاد	۵۶	۵۲/۹

دو ماهنامه علمی - پژوهشی جنتاشاپیر، دوره‌ی چهارم، شماره‌ی ۳، سال ۱۳۹۲

<http://journals.ajums.ac.ir/jentashapir>

www.SID.ir

جدول ۳. همبستگی کندال بین مؤلفه های برنامه آموزشی با نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره

متغیر ملاک	شاخص آماری	ضریب همبستگی کندال	سطح معنی داری (p)	تعداد نمونه (n)
داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده/ مراجعه شخصی به روانپزشک	میزان علاقه مندی به انتخاب رشته روانپزشکی	۰/۱۵	۰/۰۴*	۹۳
		۰/۱۶	۰/۰۳*	۱۰۳
دانشجویان پزشکی	نگرش به روانپزشکی به عنوان یک رشته پزشکی	-۰/۱۷	۰/۰۳	۱۰۱
دانشجویان پزشکی	نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب	-۰/۲۴	۰/۰۱*	۱۰۱
اتندینگ سایر رشته های پزشکی تخصصی		-۰/۲۴	۰/۰۰۴*	۱۰۱
دستیاران سایر رشته های تخصصی		-۰/۱۸	۰/۰۲*	۱۰۲

*P<0/05

بحث

بیماران از جمله عواملی هستند که تصور می‌شود، بر نگرش نسبت به روانپزشکی تأثیرگذار است (۸). در این مطالعه نیز تجارب روانپزشکی غیر از سخنرانی، مثل شرکت در جلسات مصاحبه و ارزیابی بیماران سرپایی و بستری و ... (طبق نمودار ۲) بیشترین تأثیر را داشت. حدود نیمی از دانشجویان (۴۸٪) تأثیر تجربه روانپزشکی غیر از سخنرانی‌های پزشکی را بر نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب زیاد و بسیار زیاد گزارش دادند. نیدرمایر و همکاران (۲۰۰۶) کار کردن با بیمار بستری، کار با بیمار سرپایی، آموزش توسط اساتید و دستیاران روانپزشکی را مؤثرترین عوامل و مرور موردی بیماران را دارای کمترین اثر گزارش دادند (۶) که هم جهت با نتایج این مطالعه می‌باشد.

نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده/مراجعه شخصی به روانپزشک، همبستگی مثبت معناداری با نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب و علاقه‌مندی به انتخاب رشته روانپزشکی دارد. که می‌توان در این مورد به نقش آموزشی، حمایتی و انگ‌زدایی توسط روانپزشکان و روانشناسان اشاره کرد که هر چه بیشتر باشد، احتمال شکل‌گیری رویکرد مثبت در

همان‌طور که مشاهده گردید، آموزش روانپزشکی تأثیر مثبتی بر نگرش نسبت به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب، نگرش نسبت به روانپزشکی و علاقه‌مندی به انتخاب رشته روانپزشکی دارد. این نتایج هم‌راستا با یافته‌های صمیمی، نوروزی و متقی پور (۲۰۰۶) و مک پارلند، نوبل، لویینگ استون، مکمناس (۲۰۰۳) است که دریافتند، پس از طی این دوره نگرش نسبت به روانپزشکی مثبت‌تر شد و تمایل دانشجویان به ادامه دادن روانپزشکی به عنوان حرفه افزایش یافت (۸ و ۱). ردی و همکاران (۲۰۰۵)، دریافتند که نگرش دانشجویان دختر پس از گذراندن دوره روانپزشکی ارتقاء یافت. اما در نگرش دانشجویان پسر تغییر معناداری حاصل نشد (۹). نیدرمایر، برنستین، براندمیل (۲۰۰۶) گزارش دادند که اکثر دانشجویانی که قبل از شروع دوره روانپزشکی نگرش مطلوب‌تری داشتند یا نگرششان خنثی بود، پس از دوره، نگرش‌های مطلوب‌تری را نشان دادند (۷).

بعضی مطالعات عنوان می‌کنند که تجارب بالینی دانشجویان بیشترین تأثیر را بر نگرش‌های احتمالی‌شان بر روانپزشکی دارد. درگیری مستقیم در مراقبت از بیمار، دیدن بیمارانی که به خوبی به درمان پاسخ می‌دهند و رضایت دانشجویان از مدرسان و

انتخاب رشته روانپزشکی به عنوان یک تخصص بالینی می‌گردد، همچنین دارای فواید مهمی برای پزشکان آینده غیر روانپزشک، هنگام روبه روشن شدن با بیماران دارای نیازهای روان شناختی می- باشد (۱). این دوره می‌تواند ادارک دانشجویان از روانپزشکی و توجهشان به جنبه‌های روانی-اجتماعی مراقبت از بیمار را (صرف نظر از انتخاب تخصص) تحت تأثیر قرار دهد (۷). مهم است که مدرسان بدانند که فعالیت آن‌ها و کیفیت دوره‌ی روانپزشکی تأثیر مهمی بر نگرش دانشجویان نسبت به بیماری-های روانی، روانپزشکی و نقش روان‌درمانگران دارد (۱۰). و تجارب روانپزشکی غیر از سخنرانی مثل شرکت در جلسات مصاحبه و ارزیابی بیماران سرپایی و بستری تأثیر بیشتری نسبت به سخنرانی در ارتقای علاقمندی به این رشته و نگرش نسبت به آن دارد. توصیه می‌شود که نتایج به دست آمده از این مطالعه در گروه‌های آموزشی روانپزشکی مورد استفاده قرار گیرد، همچنین پیشنهاد می‌شود که در تحقیقات آتی، این مطالعه در دانشگاه‌های دیگر و در مورد دوره‌ی کارورزی نیز انجام شود. محدودیت‌های پژوهش شامل آگاهی شرکت‌کنندگان از اهداف پژوهش بود.

تقدیر و تشکر

از همه‌ی دانشجویان پزشکی که در این پژوهش با ما همکاری کردند، سپاسگزاریم.

Reference

- 1-Samimi M, Noroozi AR, Mottaghipour Y. The effect of psychiatric clerkship on fifth year medical students' attitudes toward psychiatry and their intention to pursue psychiatry as a career. *Iran J Psychiatry* 2006; 1(3): 98-103.
- 2-Regier DA, Goldberg ID, Taube CA. The de facto US mental health services to system: A public health perspective. *Arch Gen Psychiatry* 1978; 35(6):685-93.
- 3-Bulbena A, Pailhez G, Coll J, Balon R. Changes in the attitudes towards psychiatry among Spanish medical students during training in psychiatry. *EUR J Psychiat* 2005;19(2):79-87.
- 4- Feifel D, Moutier CY, Swerdlow NR. Attitudes toward psychiatry as a prospective career among students entering medical school. *Am J Psychiatry* 1999; 156(9):1397-402.
- 5-Linn BS, Zeppa R. Values and attitudes related to career preference and performance in the surgical clerkship. *Arch Surg* 1982; 117(10):1276-80.
- 6- Pessar LF, Pristach CA, Leonard KE. What troubles clerks in psychiatry? A strategy to explore the question. *Acad Psychiatry* 2008; 32(3):194-8.
- 7- Niedermier JA, Bornstein R, Brandemihl A. The junior medical student psychiatry clerkship: curriculum, attitudes, and test performance. *Acad Psychiatry* 2006; 30(2):136-43.

بیماران و مراقبان آنها بیشتر خواهد بود. اما نتایج نیدرمایر و همکاران (۲۰۰۶) در این خصوص ناهمسو با نتایج مطالعه حاضر است. آن‌ها دریافتند که دانشجویان عموماً نشان نمی‌دهند که عواملی مثل تجارب مراقبت از بیمار، داشتن بیمار اعصاب و روان در خانواده/مراجعه شخصی به روانپزشک نگرششان را تحت تأثیر قرار داده است (۷).

یافته‌های ما نشان داد که دانشجویان پزشکی، اتدینگ سایر رشته‌های پزشکی تخصصی، دستیاران سایر رشته‌های تخصصی و آشنایی نزدیک با یک روانپزشک تأثیر منفی بر نگرش به دوره آموزشی روانپزشکی در دوره طب داشت. در مورد اتدینگ و دستیاران سایر رشته‌ها، ممکن است این تأثیر بیانگر عدم کفایت دوره‌ی آموزشی آن‌ها برای ایجاد رویکرد مثبت به روانپزشکی بوده باشد. البته با توجه روزافزون به این مسأله در آموزش پزشکی، ممکن است در آینده، این مورد تظاهر مثبت‌تری داشته باشد.

نتیجه گیری

نتایج به دست آمده از این مطالعه برای مدرسانی که تصور می‌کنند فعالیتشان تأثیری بر دانشجویان ندارد و ادراک یا نگرش دانشجویان خارج از کنترل است، قابل توجه می‌باشد. کارآموزی روانپزشکی تأثیری اصلاح‌کننده بر نگرش دانشجویان دارد. نه تنها باعث ارتقای نگرش مثبت نسبت به روانپزشکی و علاقه به

- 8- McParland M, Noble LM, Livingston G, McManus. The effect of a psychiatric attachment on students' attitudes to and intention to pursue psychiatry as a career. *Med Educ* 2003; 37(5):447- 54.
- 9-Reddy JP, Tan SM, Azmi MT, Shaharom MH, Rosdinom R, Maniam T, et al. The effect of a clinical posting in psychiatry on the attitudes of medical students towards psychiatry and mental illness in Malaysian medical school. *Ann Acad Med Singapore* 2005; 34(8):505-10.
- 10-Kuhnigk O, Strebel B, Schilauske J, Jueptner M. Attitudes of medical students towards psychiatry: effects of training, courses in psychiatry, psychiatric experience and gender. *Adv Health Sci Educ Theory Pract* 2007; 12(1):87-101.

Archive of SID

«Original Article»

The psychiatry clerkship effect on medical students' attitude toward psychiatryForough Riahi¹, Sakineh Izadi Mazidi², Niloofar Khajeddin^{1*}, Mohammad Salehi Veysi³

1- Assistant professor, Department of Psychiatry, School of Medicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

2-MA of Clinical Psychology, Department of Psychology, School of Psychiatry and Educational Sciences, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

3-MSc in Statistic, College of Department of Mathematics and School of Basic Sciences, Behbahan Industrial University, Behbahan, Iran.

*Corresponding author: Niloofar Khajeddin; Department of Psychiatry, School of Medicine, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran. Tel: 09127098539 Email: Khajeddinn@gmail.com

Abstract

Background: The psychiatric clerkship quality maybe one of the effective factors on students' attitude toward psychiatry. The present study was aimed to investigate the effect on the attitude of the people involved in the psychiatric clerkship education of medical students toward psychiatry.

Methods: A total of 103 Medical students of Ahvaz Jondishapur University who entered psychiatric clerkship between spring 2007 and spring 2010 were assigned to study. Participants completed a demographic form and an attitude towards psychiatry questionnaire. Data was analyzed using descriptive statistics and Spearman and Kendall correlation coefficient.

Results: Considering psychiatry as a future career, the rate of interest for attitude towards psychiatry and attitude towards the effect of clerkship components improved, after the clerkship.

There were significant positive correlation between the factors such as personal, familial or patient-care-related experiences and attitude toward psychiatry ($p=0/03$) and interest in pursue psychiatry as a field ($p=0/04$). There was also positive correlation between attitude toward psychiatry and interest in psychiatry as a field ($p=0/02$).

A significant negative correlation was observed between the influence of factors such as Medical students, Attending physicians in other disciplines, Residents in other disciplines and Close familiarity with a psychiatrist and attitude toward psychiatry clerkship ($p<0/05$).

Conclusion: The extracted results concluded that psychiatry clerkship changed the students' attitude towards a more realistic attitude; moreover there was an increase in the number of students who wished to select psychiatry field for their future career.

Keywords: psychiatry clerkship, psychiatry Curriculum, attitudes toward psychiatry.

► Please cite this paper as:

Izadi- Mazidi S, Riahi F, Khajeddin N. Effect of psychiatry clerkship on medical students' attitude toward psychiatry. *Jentashapir* 2013;4(3):235-244

Received: 13.07.2012

Accepted: 20.04.2013